

SPRAWOZDANIE Z ANALIZY WYNIKÓW ANKIET OCENIAJĄCYCH NAUCZANIE ZDALNE W PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOLE ZAWODOWEJ W TARNOWIE

(rok akademicki 2020/2021)

Jarosław Gabala
Wioletta Jachym

PAŃSTWOWA
WYŻSZA SZKOŁA
ZAWODOWA
W TARNOWIE

DZIAŁ JAKOŚCI
KSZTAŁCENIA

UL. MICKIEWICZA 8
33-100 TARNÓW

TEL. +48 14 63 16 538

Tarnów, marzec 2021 rok

Struktura Sprawozdania

<u>1. WPROWADZENIE</u>	<u>3</u>
<u>2. PREZENTACJA I OMÓWIENIE WYNIKÓW ANKIET</u>	<u>6</u>
OGÓLNA OCENA ZAJĘĆ ZDALNYCH W PWSZ W TARNOWIE – WYKŁADOWCY I STUDENCI	6
FORMA ZAJĘĆ ZDALNYCH – WYKŁADOWCY I STUDENCI	8
ORGANIZACJA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ – WYKŁADOWCY I STUDENCI	9
OCENA SPOSOBU PROWADZENIA ZAJĘĆ ZDALNYCH W OPINII STUDENTÓW	10
FORMY INTERAKCJI I AKTYWIZACJI W NAUCZANIU ZDALNYM – WYKŁADOWCY I STUDENCI	12
NARZĘDZIA / ŚRODKI DYDAKTYCZNE W NAUCZANIU ZDALNYM – WYKŁADOWCY I STUDENCI	14
POZYTYWNE ASPEKTY ZDALNEGO NAUCZANIA – WYKŁADOWCY I STUDENCI	15
NEGATYWNE ASPEKTY ZDALNEGO NAUCZANIA – WYKŁADOWCY I STUDENCI	17
METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W ZDALNYM NAUCZANIU - WYKŁADOWCY	19
INFORMACJE TECHNICZNE – WŁĄCZONA KAMERA W TRAKCIE ZAJĘĆ	20
ZAJĘCIA ZDANE – UWAGI NA PRZYSZŁOŚĆ	21
<u>3. DODATKOWY KOMENTARZ LUB SUGESTIE, JAK USPRAWNIĆ NAUCZANIE ZDALNE PROWADZONE W PWSZ W TARNOWIE</u>	<u>24</u>
<u>4. UWAGI KOŃCOWE</u>	<u>28</u>

1. WPROWADZENIE

W związku z czasowym ograniczeniem funkcjonowania Uczelni, związanym z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie od semestru letniego 2019/2020 została wprowadzona forma nauczania zdalnego.

Organizacja zajęć została określona właściwymi przepisami prawa wewnętrznego Uczelni, m.in. poprzez:

- Zarządzenie nr 30/2020 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie z dnia 26 marca 2020 r. w sprawie sposobu realizacji treści programowych i potwierdzania efektów uczenia się z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość w związku z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 wśród członków społeczności Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie;
- Zarządzenie nr 33/2020 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-COV-2 wśród członków społeczności Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie – AKTUALIZACJA postanowień Zarządzenia nr 21/2020 Rektora PWSZ w Tarnowie z dnia 11 marca 2020 r. oraz Zarządzenia nr 29/2020 Rektora PWSZ w Tarnowie z dnia 26 marca 2020 r.;
- Zarządzenie nr 42/2020 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie zasad ograniczonego funkcjonowania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie w okresie epidemii;
- Zarządzenie nr 49/2020 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie zasad weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się określonych w programach studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w okresie ograniczenia funkcjonowania uczelni w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19;
- Zarządzenie nr 4/2021 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie zasad weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się określonych w programach studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w okresie ograniczenia funkcjonowania uczelni w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19;
- Zarządzenie nr 9/2021 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie organizacji kształcenia w semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie.

W związku z powyższym zajęcia zostały zorganizowane w następujący sposób:

- Semestr letni 2019/2020: 11 programów studiów realizowanych wyłącznie zdalnie, 12 programów hybrydowo;
- Semestr zimowy i letni 2020/2021: 9 programów wyłącznie zdalnie, 15 programów hybrydowo.

W roku akademickim 2020/2021 (semestr zimowy) Dział Jakości Kształcenia przeprowadził elektroniczną ankietę dotyczącą nauczania zdalnego wśród wykładowców Uczelni oraz studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych wszystkich wydziałów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie.

Celem ankiety było zebranie informacji dotyczących wdrożenia i przebiegu zdalnego nauczania, określenia mocnych i słabych stron realizacji zajęć online, a także przygotowania Uczelni do wykorzystania zdalnego nauczania w przyszłości.

Badanie ankietowe przeprowadzono w styczniu 2021 roku.

Formularze ankiet zostały przygotowane w aplikacji Forms. Linki do ankiet udostępniono wszystkim wykładowcom oraz studentom za pośrednictwem kierowników katedr.

W badaniu uczestniczyli:

- wykładowcy Uczelni – **łącznie 86 osób**, co stanowi ok. 21% wszystkich wykładowców, do których skierowana została wiadomość na adresy mailowe zarejestrowane w uczelnianej bazie mailowej;
- studenci studiów pierwszego, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich – **łącznie 868 osób**, co stanowi ok. 23% wszystkich studentów Uczelni.

W badaniu nie wzięli udziału studenci kierunku Wzornictwo.

Liczbę wykładowców i studentów, reprezentujących poszczególne katedry i kierunki studiów przedstawiono na wykresach.

Zastosowane skróty wydziałów:

WAE – Wydział Administracyjno-Ekonomiczny

WH – Wydział Humanistyczny

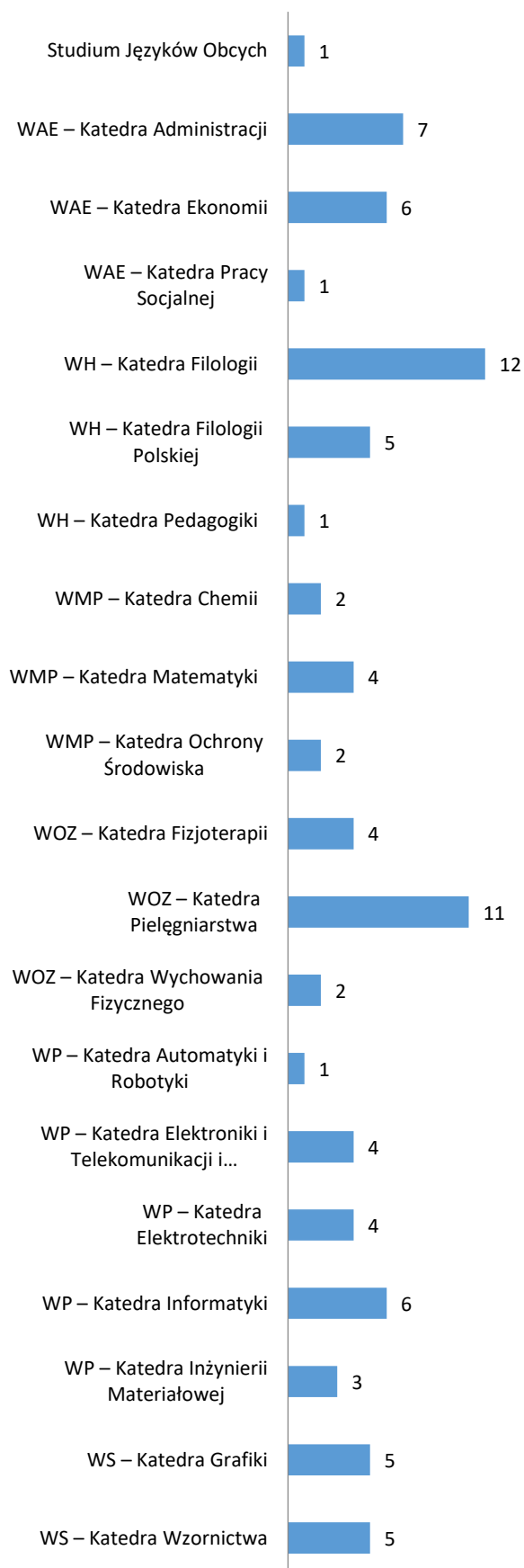
WMP – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy

WOZ – Wydział Ochrony Zdrowia

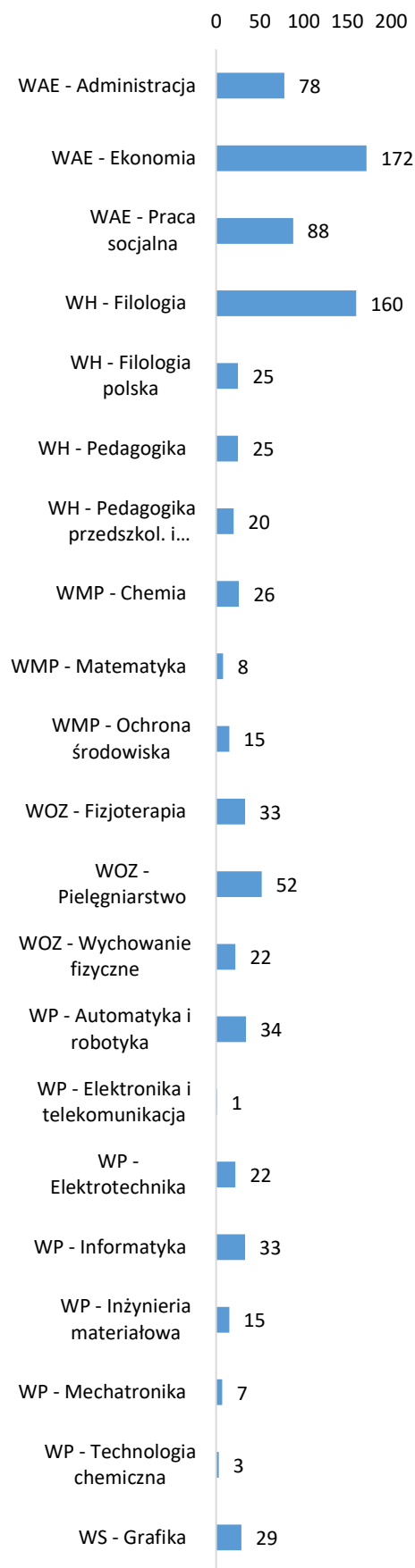
WP – Wydział Politechniczny

WS – Wydział Sztuki

Liczba wykładowców

Liczba studentów

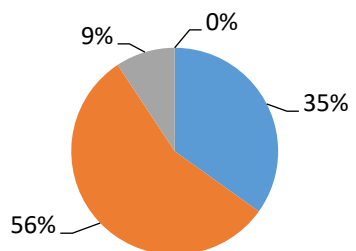

2. PREZENTACJA I OMÓWIENIE WYNIKÓW ANKIET

OGÓLNA OCENA ZAJĘĆ ZDALNYCH W PWSZ W TARNOWIE – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

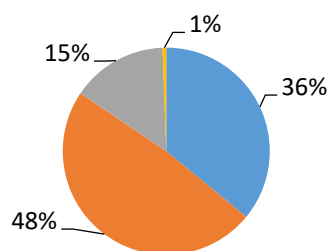
Jak ogólnie ocenia Pani / Pan prowadzenie zajęć online w PWSZ w Tarnowie?

■ bardzo dobrze ■ dobrze
■ dostatecznie ■ niedostatecznie

Odpowiedzi studentów

Jak ogólnie ocenia Pani / Pan prowadzenie zajęć online w PWSZ w Tarnowie?

■ bardzo dobrze ■ dobrze
■ dostatecznie ■ niedostatecznie

Opinie wykładowców

Aspekty negatywne	Aspekty pozytywne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stacjonarnie nigdy nie miałem takiej frekwencji. Praktycznie obecność jest 100%, ale nie mam kontroli, czy studenci słuchają i notują podczas zajęć. 2. Podstawowym mankamentem jest brak bezpośredniego kontaktu ze studentami oraz brak możliwości rzetelnego zweryfikowania efektów uczenia. 3. Zajęcia prowadziło się dobrze, choć trochę schizofrenicznie zwłaszcza wykłady! Ta forma pracy ze studentami osobiście mi nie odpowiada (nie wszyscy mieli włączone kamery, brak możliwości obserwacji studentów podczas ćwiczeń). 4. Nauczanie zdalne oceniam pozytywnie w kontekście tego, że nie było dla niego żadnych alternatyw. Jednak, gdyby chcieć je porównać z nauczaniem stacjonarnym, wypadłoby zdecydowanie niekorzystnie. 5. Zajęcia praktyczne można prowadzić online tylko częściowo, nie jest możliwa nauka bez kontaktu osobistego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. W warunkach pandemii ciągłość procesu kształcenia została zachowana, a to uważam za kwestię kluczową. Do platformy Teams można mieć zastrzeżenia, ale nie ma niezawodnego systemu. 2. Bardzo dobra współpraca wykładowcy ze studentami. 3. Studenci aktywnie uczestniczą w zajęciach, sporadyczne problemy techniczne rozwiązujemy w czasie rzeczywistym. 4. Bardzo dobra współpraca z informatykami. 5. Dział obsługi informatycznej i inni pracownicy PWSZ dokładali dużo starań, żeby wszystkie informacje dot. nauczania zdalnego (platform, procedur itp.) były jasne i przejrzyste dla każdego. 6. Narzędzia typu MS Office, Teams, Forms, Moodle usprawniają pracę, zakupiono licencje na oprogramowanie, można wykorzystać oprogramowanie projektowe on-line. Zajęcia on line wspierają zajęcia laboratoryjne, które prowadzimy w systemie bloków zajęć. Ten sposób prowadzenia zajęć na czas epidemii bardzo się sprawdza.

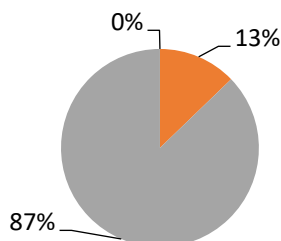
Opinie studentów

Aspekty negatywne	Aspekty pozytywne
<p>1. Problemy ze sprzętem/Internetem, uniemożliwiające prowadzenie zajęć, a także niższy poziom efektywności w porównaniu z zajęciami stacjonarnymi. (WOZ) Znaczne problemy sieciowe zarówno wykładowców, jak i studentów czasami utrudniały zajęcia online. (WAE)</p> <p>2. Niektórzy wykładowcy - głównie starsi - nie radzili sobie z zajęciami zdalnymi, przez co zajęcia nie przebiegały sprawnie i nie były czytelne dla studentów. (WOZ)</p> <p>3. Niektórzy nie ogarnęli tematu i nie było zajęć. (WH)</p> <p>4. Jedynym mankamentem są drobne usterki i problemy na platformie Ms Teams, które utrudniają lub uniemożliwiają dołączenie i uczestniczenie w wykładach, co wpływa na ilość nieobecności. Kilukrotnie platforma nie wykrywała mojego mikrofonu bądź wyświetlała błąd, przez który nie dało się wejść na wykład... (WH)</p> <p>5. Zajęcia zdalne nie umożliwiają nam takiego samego nabycia wiedzy, jaką byśmy nabyli normalnie. Utrudniony był też dostęp ze względu na to, że połączenia sieciowe nie zawsze są dobre, przez co czasami byliśmy pozbawieni możliwości uczestnictwa w zajęciach (wyrzucało nas, zacinało i nie dało się zrozumieć, co mówi do nas druga strona). (WAE)</p> <p>6. Dobrze oceniam te zajęcia, ale to nie to, co nauka stacjonarna. (WP)</p>	<p>1. Zajęcia są prowadzone czytelnie, zrozumiale i wyczerpująco... (WP) Poziom zajęć zdalnych w porównaniu do poprzedniego semestru zdecydowanie się poprawił. (WAE)</p> <p>2. Nie traci się czasu na przemieszczanie się z domu do uczelni i z powrotem. Jeżeli występują dłuższe przerwy między zajęciami, nie trzeba czekać lub wracać do domu. W tym czasie w domu możemy np. wypełnić swoje obowiązki. (WP)</p> <p>3. Nie trzeba dojeżdżać na uczelnię, można połączyć kilka zajęć jednocześnie, wygoda, oszczędność czasu, mniejsze ryzyko zarażenia. (WAE)</p> <p>4. Wszystkie zajęcia odbywają się według planu, bez żadnych większych problemów. (WH)</p> <p>5. Wykładowcy starają się przeprowadzić zajęcia tak, aby wiedza była przekazywana w jak najbardziej dostępny sposób. (WH)</p> <p>6. Każda osoba prowadząca zajęcia jest odpowiednio przygotowana, studenci wykonują ćwiczenia lub słuchają wykładów, które dostosowane są odpowiednio do formy zajęć online. (WH)</p> <p>7. Zajęcia prowadzone są rzetelnie, materiał z sylabusu jest realizowany w całości pomimo nietypowej reorganizacji wykładów, jakim jest zdalne nauczanie. Mamy dobry kontakt z wykładowcami przez e-mail, teams, nie było żadnych problemów w tej sprawie, wszystko jest na bieżąco rozwiązywane. (WAE)</p> <p>8. Czuję się bezpiecznie, nie narażając zdrowia swojego i moich bliskich. (WAE)</p>

FORMA ZAJĘĆ ZDALNYCH – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

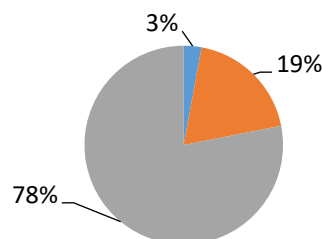
W jakiej formie prowadziła Pani / prowadził Pan zajęcia zdalne?

- w całości asynchronicznie/w dowolnym czasie - „nie na żywo”
- w sposób mieszany
- w całości synchronicznie/wspólnie w tym samym czasie - „na żywo”

Odpowiedzi studentów

W jakiej formie były prowadzone zajęcia zdalne?

- w całości asynchronicznie/w dowolnym czasie - „nie na żywo”
- w sposób mieszany
- w całości synchronicznie/wspólnie w tym samym czasie - „na żywo”

Opinie wykładowców

Aspekty negatywne	Aspekty pozytywne
<p>1. (Nauczanie asynchroniczne) Uważam, że prowadzenie zajęć asynchronicznie bywa czasami wygodne dla wykładowcy i jest pozornie wygodne dla studenta. Natomiast w dłuższej perspektywie sprawia, że studenci nie pracują systematycznie, nie uczą się zarządzania własnym czasem, a jednocześnie oczekują od wykładowców, że będą odpowiadać na pytania, czy konsultować prace w weekendy lub wieczorami... Uważam, że nauczanie asynchroniczne bardzo negatywnie wpływa na stan psychiczny studentów - w takim trybie pracy tracą możliwość interakcji w czasie rzeczywistym z innym człowiekiem (nawet jeśli jest to tylko interakcja online) ...</p> <p>2. Tylko w przypadku prowadzenie zajęć "na żywo" ma się pełny kontakt ze studentami. Można w tym przypadku wprowadzić elementy dyskusji i na bieżąco sprawdzać postępy w nauce.</p>	<p>1. (Nauczanie synchroniczne...) Najlepszy sposób prowadzenia zajęć metodami zdalnymi, dający namiastkę rzeczywistych zajęć i mobilizujący do studiowania i właściwych postaw w czasie pandemii.</p> <p>2. Wykorzystywane były równocześnie: łączność na platformie Teams, kursy na platformie e-learningowej przedmiotu i tablet z pisakiem umożliwiające synchroniczne pisanie jak na tablicy (przekaz przez tablicę Whiteboard i Team-sy). To w zupełności zapewniało pełną komunikację i przekaz wiedzy. Szczególnie ważna jest możliwość przekazu przez tablicę, tak jak w klasycznej sali zajęciowej. Umożliwia to bieżące tłumaczenie i odpowiedź na pytania oraz uzupełnianie prezentacji wykładowej.</p> <p>3. Zajęcia prowadzę w sposób mieszany. Zajęcia projektowe oraz wykłady prowadzę zdalnie (ubolewam nad tym, że jestem zmuszony prowadzić wykłady zdalnie). Zajęcia laboratoryjne prowadzę stacjonarnie.</p> <p>4. Prowadzenie tych zajęć w czasie rzeczywistym jest dobrą formą realizacji zajęć.</p>

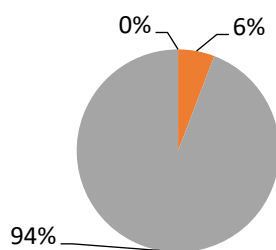
Opinie studentów

Aspekty negatywne	Aspekty pozytywne
<p>1. Jeden wykład jest prowadzony na zasadzie wysłania przez wykładowcę notatek, a wykład jako taki, na żywo, się nie odbywa... W ramach jednych zajęć otrzymywaliśmy wyłącznie materiały, zamiast spotkań zdalnych. (WH)</p> <p>2. Wysyłanie handoutów (materiałów pomocniczych) i zadań w czasie będącym, wg organizacji roku akademickiego, wolnym od zajęć, np. święta, oraz ustawianie deadline'ów na dni ustawowo wolne od pracy (poniedziałek wielkanocny, niedziela itp.).</p> <p>3. Niektórzy wykładowcy zaczęli zajęcia o 13, gdy planowo miały się odbywać o 13:15 i wpisywali nieobecności. (WOZ)</p>	<p>1. Wszystkie zajęcia odbywały się „na żywo”, dzięki czemu mogliśmy na bieżąco zdobywać wiedzę. (WH)</p> <p>2. Wykładowcy systematycznie prowadzą zajęcia w pełni na żywo. (WH) w sposób sprawny, przejrzysty, nie było najmniejszych problemów z ich zrozumieniem. (WAE)</p> <p>3. Zajęcia odbywały się w czasie rzeczywistym, jednak, jeśli studentom była potrzebna konsultacja, mogliśmy liczyć na nią online uzgadniając termin z wykładowcą. (WAE)</p> <p>4. Niektóre zajęcia były prowadzone zdalnie, niektóre wymagały naszej obecności w szkole. (WAE, WS, WP)</p>

ORGANIZACJA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

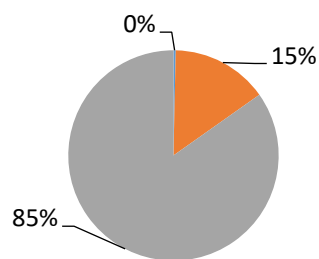
Czy zajęcia odbywały się planowo, zgodnie z podanym tygodniowym (semestralnym) rozkładem zajęć?

- w innych terminach, niż podano w rozkładzie
- częściowo zgodnie z rozkładem
- zgodnie z rozkładem

Odpowiedzi studentów

Czy zajęcia odbywały się planowo, zgodnie z podanym tygodniowym (semestralnym) rozkładem zajęć?

- w innych terminach, niż podano w rozkładzie
- częściowo zgodnie z rozkładem
- zgodnie z rozkładem

Opinie wykładowców

1. (zgodnie z rozkładem) Przestrzegając ustalonych wcześniej terminów zajęć wszyscy wiedzą, kiedy i o której godzinie one odbędą się. Takie ustalenia gwarantują dobrą organizację procesu dydaktycznego.
2. Jasna i mobilizująca forma pracy dla prowadzącego i studentów.
3. Taki tryb wymusza u studentów systematyczność pracy.
4. Dodatkowo prowadziłem cotygodniowe konsultacje w celu wyjaśniania bardziej złożonych

problemów.

5. Staram się prowadzić zajęcia zgodnie z rozkładem. **Zdarzało się kilka razy, że zajęcia były przekładane na inną godzinę lub dzień. Bardzo często idę studentom na rękę** - mam świadomość tego, że starsze roczniki już pracują w branży i czasami mogą mieć ciężko pogodzić pracę z nauką. Bardzo rzadko przekładam zajęcia z własnej inicjatywy.

DJK: Powszechnie dydaktycy podkreślają ważną rolę planowego prowadzenia zajęć w kształtowaniu u studentów dyscypliny, systematyczności i sumienności.

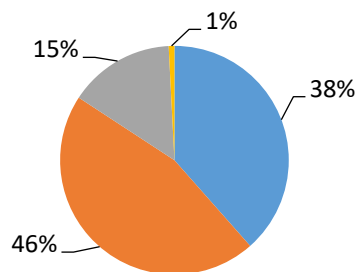
Opinie studentów

1. Zajęcia odbywały się dokładnie w wyznaczonym terminie... zgodnie z rozkładem... bez problemów. (WMP, WAE, WOZ)
2. Godziny zajęć zostały dopasowane do sytuacji; odbywają się według planu ustalonego z wykładowcami, który nie pokrywa się w 100% z oficjalnym harmonogramem. **Wykładowcy są punktualni, z jednym wyjątkiem.** Zajęcia mieszczą się w ramach czasowych określonych przez harmonogram, z jednym wyjątkiem. (WS)
3. Zajęcia, które odbywają się wg planu doskonale sprawdzają się w codzienności i organizacji np. udziale w innych zajęciach, przygotowaniu prac. (WOZ)
4. Jedna **pani profesor często się spóźniała.** (WS)
5. Oprócz zajęć, które z niewiadomego powodu musieliśmy już kilkakrotnie odrabiać, mimo tego, że zawsze zaczynamy je wcześniej, a kończymy później niż jest to rozpisane z harmonogramie... Kilku wykładowców przedłużało zajęcia mimo tego, że mieliśmy za kilka minut zacząć kolejne. (WH, WAE)
6. Największy problem pojawia się, gdy zajęcia stacjonarne i zdalne następują zaraz po sobie. (WP)

OCENA SPOSOBU PROWADZENIA ZAJĘĆ ZDALNYCH W OPINII STUDENTÓW

Odpowiedzi studentów

Jak ocenia Pani / Pan sposób prowadzenia zajęć zdalnych przez wykładowców (jakość zajęć, przystępność, możliwość interakcji/komunikacji z prowadzącym lub innymi studentami, informacja zwrotna o wy...

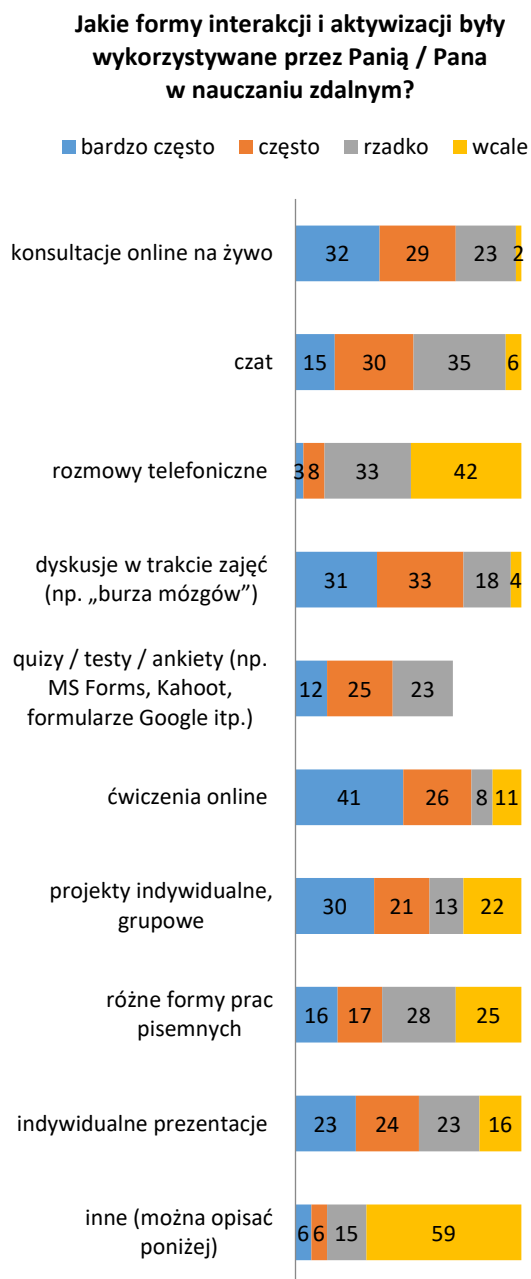
■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ dostatecznie ■ niedostatecznie

Opinie studentów

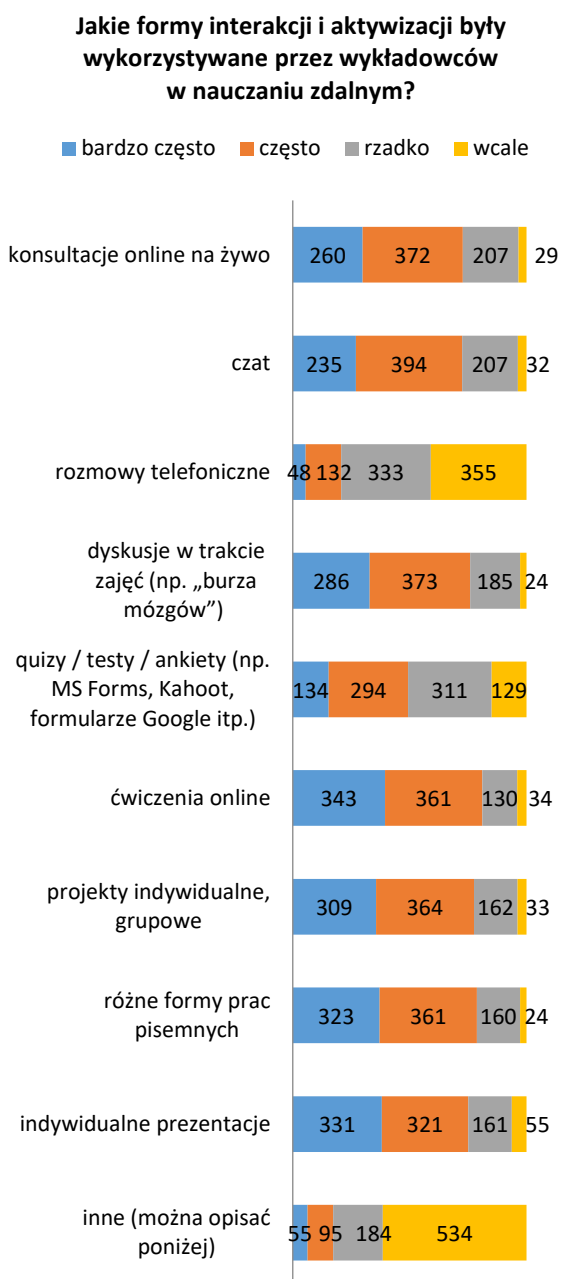
Aspekty negatywne	Aspekty pozytywne
<p>1. W zależności od prowadzącego, jakość zajęć online była na różnym poziomie. (WP) ...ale niektórzy robią notatki, które pokazują do kamerki i każą przepisywać. (WAE) ...innym razem prowadzący nie potrafił wyjaśnić, czego oczekuje lub nie podawał żadnych informacji zwrotnych dotyczących zadań zleconych studentom. (WOZ)</p> <p>2. Są sytuacje prowadzenia zajęć online, które wymagałyby szkolenia dla prowadzących te zajęcia (np. ćwiczenia obliczeniowe). (WMP)</p> <p>3. Jakość zajęć i możliwość komunikacji z prowadzącymi była dużo niższa niż przy bezpośrednim kontakcie na uczelni. (WOZ)</p> <p>4. Nie mając nr telefonu do niektórych wykładowców nie da się skontaktować z nimi, ponieważ przez maila/teamsa, nie odpisują. (WS) Często czas oczekiwania na odpowiedź na maile był bardzo długi, zdarzało się też tak, że prowadzący nie odpisywali na maile. (WH)</p>	<p>1. (Poziom) Jest bardzo zróżnicowany, część wykładowców bardzo dobrze prowadzi zajęcia... (WAE) Zależy od prowadzącego - niekiedy komunikacja przebiegała bardzo sprawnie, szybko i przejrzysto... (WOZ) Idealnie nigdy nie będzie. Każdy prowadzi inaczej. (WOZ)</p> <p>2. Z reguły bardzo dobrze, choć zależy to w dużej mierze od umiejętności technicznych wykładowcy, kompetencji w dziedzinie obsługi sprzętu komputerowego oraz cech jego osobowości. (WAE)</p> <p>3. Komunikacja podczas zajęć nie pozostawia wiele do życzenia, wykładowcy swobodnie porozumiewają się ze studentami. Kontakt przez e-mail bądź platformę MS Teams również przebiega sprawnie i bezproblemowo. (WAE)</p> <p>4. Nauczyciele są wspaniali, wyrozumiali, cierpliwi i zawsze w humorze! (WH) Jakość zajęć i komunikacja z prowadzącymi jest naprawdę bez zarzutu. (WS)</p>

FORMY INTERAKCJI I AKTYWIZACJI W NAUCZANIU ZDALNYM – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

Odpowiedzi studentów

Opinie wykładowców

Aspekty negatywne	Aspekty pozytywne
1. (wcale) Studenci niechętnie, prawie nigdy, nie włączają kamer w swoich komputerach, nawet, jeśli są do tego zachęcani. Nie praktykuję zmuszania studentów do włączania kamery, bo uważam to za	1. (rzadko, często, b. często) Ustne indywidualne sprawdziany wiedzy i umiejętności. Odpytywanie. 2. (często) Ćwiczenia z wymowy, ćwiczenia ze słuchu z użyciem nagrań i filmów. 3. (rzadko) Wywiady nagrywane i odtwarzane

<p>nieetyczne, natomiast bez wątplenia jest to problem, który utrudnia kontakt.</p> <p>2. (b. często) Dostosowanie tematów i zakresu prac do możliwości technologicznych studentów.</p>	<p>podczas zajęć.</p> <p>4. (często) Praca w parach, grupach; scenki, symulacje (MsTeams).</p> <p>5. (rzadko) W ramach przedmiotu związanego z testowaniem oprogramowania dla studentów 3 roku organizuję konkurs na najlepszą aplikację. Konkurs ma symulować rekrutację w prawdziwej firmie IT. Dostarczam studentom odpowiednie API z mojej strony domowej, a następnie mają tydzień czasu na podłączenie się do niego i wykonanie aplikacji, która powinna działać zgodnie z dokumentacją. Następnie aplikacja prezentowana jest na wykładzie. Studenci mogą poczuć się jak na prawdziwej rekrutacji, która odbywa się w takiej formie w wielu firmach IT. Forma zajęć spotkała się z takim zainteresowaniem, że nie wystarczyło czasu przewidzianego na ocenę projektów - studenci sami zaproponowali sobotę na dokończenie prezentacji własnych aplikacji. Coś niesamowitego.</p>
---	---

Opinie studentów

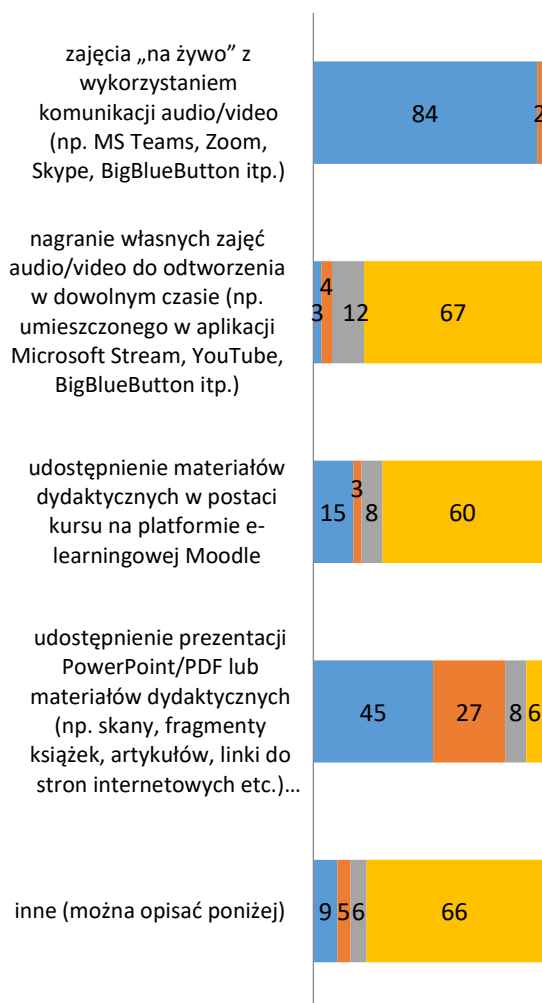
<ol style="list-style-type: none"> 1. (bardzo często) Odpowiedzi na materiał wysłany przez wykładowcę. (WH) 2. (często) Wygłaszanie przemowy na ocenę. (WH) 3. (rzadko) Podział na grupy. (WAE) 4. (wcale) Nic innego nie przychodzi mi do głowy... Nie przypominam sobie, by były jeszcze inne formy nauczania. (tzn. formy interakcji i aktywizacji)

NARZĘDZIA / ŚRODKI DYDAKTYCZNE W NAUCZANIU ZDALNYM – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

Jakie narzędzia / środki dydaktyczne były wykorzystywane przez Panią / Pana w nauczaniu zdalnym?

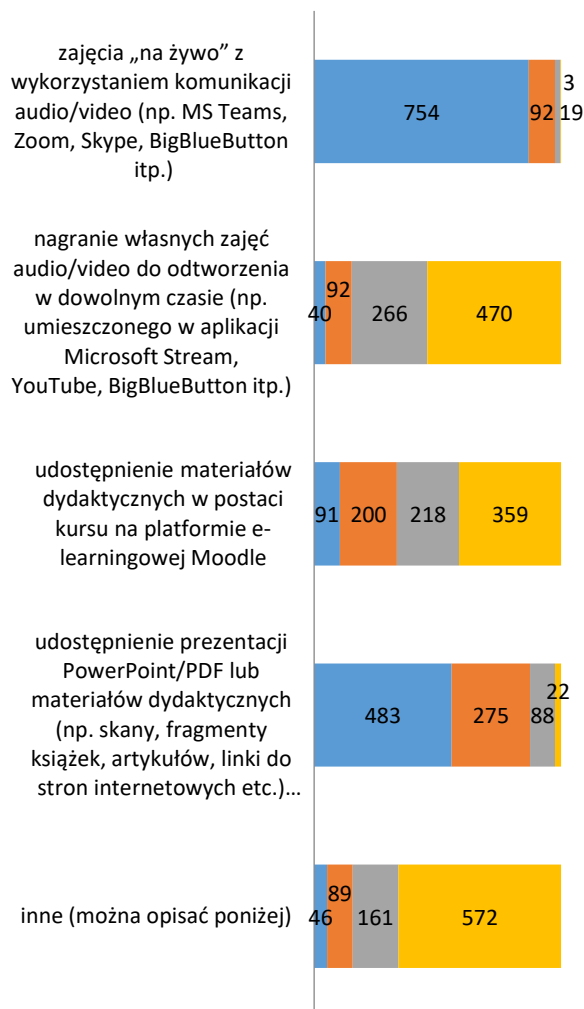
■ bardzo często ■ często ■ rzadko ■ wcale

Odpowiedzi studentów

Jakie narzędzia/środki dydaktyczne były wykorzystywane przez wykładowców w nauczaniu zdalnym?

■ bardzo często ■ często ■ rzadko ■ wcale

Opinie wykładowców

Prosimy o doprecyzowanie odpowiedzi INNE do powyższego pytania (opcjonalnie).

1. Najczęściej kombinacja tych **środków** (jak wyżej na wykresach) w zależności od potrzeb plus ustna/pisemna informacja zwrotna.
2. Własna **strona WWW** z materiałami dydaktycznymi.
3. Korzystanie z **tabletu graficznego** jako dodatkowego narzędzia wsparcia w trakcie tłumaczenia złożonych zależności.
4. Bieżące tłumaczenie i odpowiedź na pytania oraz uzupełnianie prezentacji wykładowej z wykorzystaniem **tablicy z pisakiem** (przekaz przez tablicę Whiteboard i Team-sy) umożliwiające synchroniczne pisanie, jak na klasycznej tablicy.

5. **Ćwiczenia w czasie rzeczywistym w MS Forms**, a potem analizowanie wspólne poprzez udostępnienie ekranu przez prowadzącego z uzyskanymi wynikami.
6. **Programy:** Quizlet, Quizizz, Wordwall, ClassMarker, Autodesk Inventor, AutoSim, FluidSim.
7. Oprócz podstawowych narzędzi (MS Teams, E-mail) studenci mają dostęp do mojej strony domowej oraz do moich kodów źródłowych na platformie Bitbucket. Studenci mają "zakaz" notowania na wykładach - powinni słuchać, aby maksymalnie skupili się na przekazywanej wiedzy. Materiały do wykładów, laboratoriów, projektów udostępniane są w MS Teams (PDF) oraz na mojej stronie domowej (GOOGLE DOCS). Moje kody źródłowe udostępniane są publicznie na platformie Bitbucket - każdy student ma dostęp do lokalizacji takiego kodu ponieważ laboratoria oparte są o ciągłą pracę praktyczną.

Opinie studentów

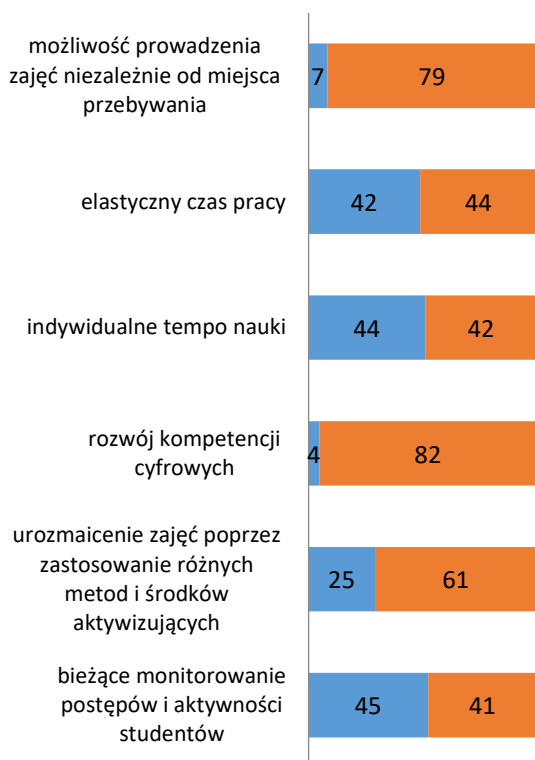
1. Dodatkowe materiały ćwiczeniowe przesyłane drogą pocztową... Wysyłanie zadań **e-mailem** - bardzo kiepska forma przekazywania wiedzy. (WH)
2. Stosowano formę kontaktu przez komunikator **Skype**. (WP)
3. Używano programu **Cisco Webex Meetings**. (WP)
4. Udostępnianie filmów w sposób praktyczny przedstawiających omawiany temat. (WH, WOZ)

POZYTYWNE ASPEKTY ZDALNEGO NAUCZANIA – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

Prosimy określić (wybierając: zgadzam się lub: nie zgadzam się), jaki jest Pani / Pana stosunek do **POZYTYWNYCH** aspektów zdalnego nauczania?

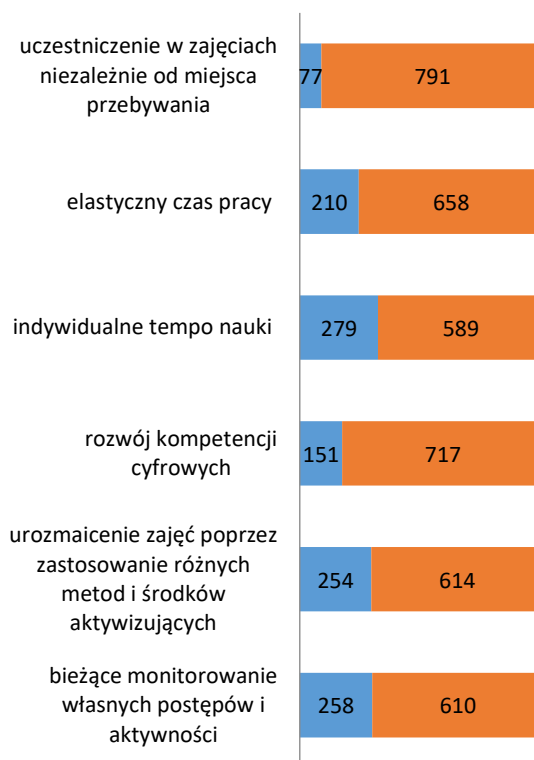
■ nie zgadzam się ■ zgadzam się

Odpowiedzi studentów

Prosimy określić (wybierając: zgadzam się lub nie zgadzam się), jaki jest Pani / Pana stosunek do **POZYTYWNYCH** aspektów zdalnego nauczania?

■ nie zgadzam się ■ zgadzam się

Opinie wykładowców

1. Ww. punkty, zawarte w formularzu wskazują pozytywne aspekty nauczania zdalnego.
2. **Możliwość częstszego i bardziej personalnego kontaktu uczeń-mistrz.** Czas przeznaczony na konsultacje jest lepiej wykorzystany z uwagi na możliwość elastycznego dopasowania terminów.
3. **Większa liczba osób uczestniczy w zajęciach niż w czasie rzeczywistym** - studia niestacjonarne.
4. **Frekwencja 100%, podczas gdy w poprzednich (stacjonarnych) latach oscylowała wokół 70%.**
5. Student **nawet podczas zwolnienia lekarskiego może uczestniczyć w zajęciach zdalnie.** Możliwość uczestnictwa studentów chorych lub niepełnosprawnych w wykładach.
6. Nie ma zmęczenia związanego z długim dojazdem do pracy (nauczycieli).
7. Tylko takie, że studenci dojeżdżający mają trochę lżej.
8. **Studenci zwłaszcza młodszych lat lepiej radzą sobie z zamieszczaniem zadań w zakładkach Teams i terminowo realizują materiał oraz oddają prace. System jest czytelny i nie ma możliwości, że "coś się zgubiło", "zapomniałem" lub "podałam pracę przez koleżankę" (i się zgubiła).**
9. **Posiadanie wszystkich koniecznych materiałów pod ręką;** gdy jest potrzeba, po prostu można sięgnąć za siebie.

Opinie studentów

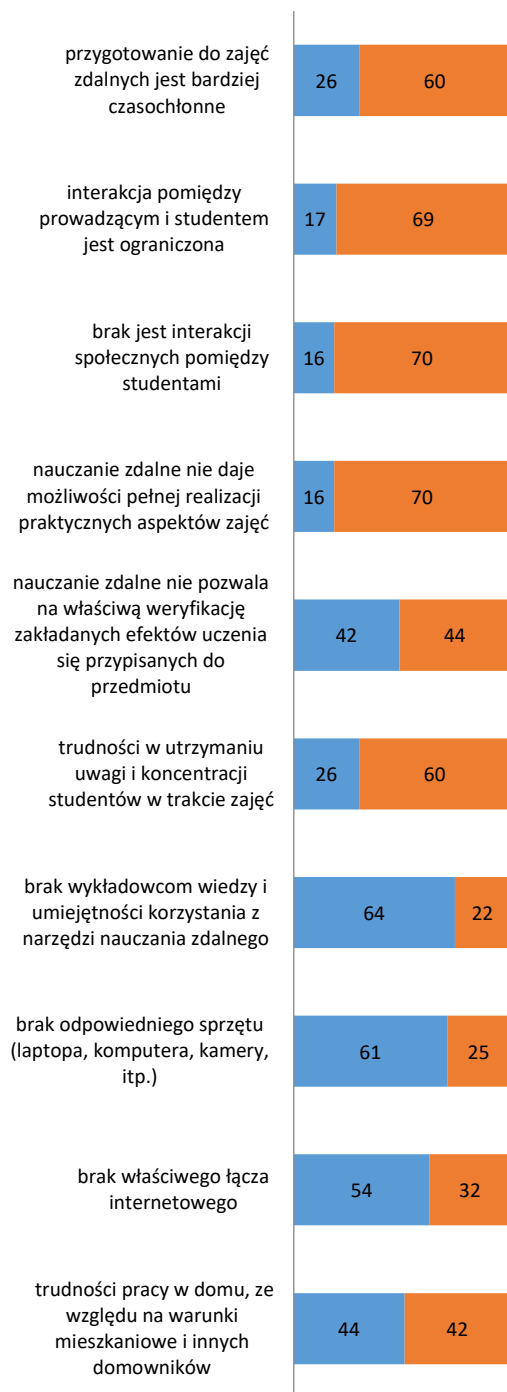
1. *(DJK) Bardzo często komentowano, że „nie trzeba dojeżdżać” (odniesienie do ceny ogólnej) i co się z tym wiąże; więcej czasu na naukę własną, oszczędzanie pieniędzy na przejazd, wyżywienie i zakwaterowanie, oszczędzanie czasu, lepsze gospodarowanie czasem w domu między zajęciami, studenci pracujący "dostali" dodatkowy czas... (wszystkie wydziały)*
(Wypowiedzi nawiązujące do powyższych wniosków ogólnych) Znaczne zredukowanie kosztów paliwa i parkingu, możliwość zadbania o odpowiednią ilość snu, łatwiejsze spożywanie regularnych posiłków, większy kontakt nauczyciela ze studentem, nieco więcej wolnego czasu (który można wykorzystać na samorozwój i naukę), badania wykazują, że odpowiednio prowadzone zajęcia zdalne są efektywniejsze. (WS)... Brak straty czasu na dojazdy, gdy są między zajęciami przerwy więcej niż godzinę można porobić coś w domu, pouczyć na spokojnie, a nie jak w normalnych warunkach, gdy ktoś mieszka dalej od uczelni musi w długiej przerwie siedzieć na uczelni lub chodzić po mieście. A również dzięki udostępnianiu prezentacji multimedialnych bądź streszczeń z zajęć przez wykładowców można sobie uzupełnić notatki, jeśli czegoś nie zdążyło się zapisać. **Uważam, że dla wielu studentów nauczanie zdalne to dobre rozwiązanie.** (WOZ)
2. **Łatwy dostęp do materiałów dydaktycznych** brak bodźców rozpraszających, łatwość i możliwość sporządzania notatek w formach elektronicznych, nikt się nie przekrzykuje, wyeliminowanie zagrożenia związanego z kontaktem fizycznym z innymi studentami w przestrzeniach korytarza itd. (WP)
3. **Mniejsza kumulacja osób w trakcie pandemii Covid-19.** (WOZ)
4. Laboratoria, które odbywają się na pracy w programie są znacznie łatwiejsze, gdy **można innym udostępnić ekran i poprosić o pomoc, zamiast tłoczyć się w sali przy jednym komputerze.** (WP)
5. *(DJK) Pojawiły się również „do bólu szczere” wypowiedzi o „pozytywach” aspektach zdalnego nauczania dla studentów:* Możliwość wykonywania pracy i możliwość uczestnictwa w zajęciach. (WOZ)... Możliwość słuchania wykładu z łóżka. (WAE)

NEGATYWNE ASPEKTY ZDALNEGO NAUCZANIA – WYKŁADOWCY I STUDENCI

Odpowiedzi wykładowców

Prosimy określić (wybierając: zgadzam się lub: nie zgadzam się), jaki jest Pani / Pana stosunek do NEGATYWNYCH aspektów zdalnego nauczania?

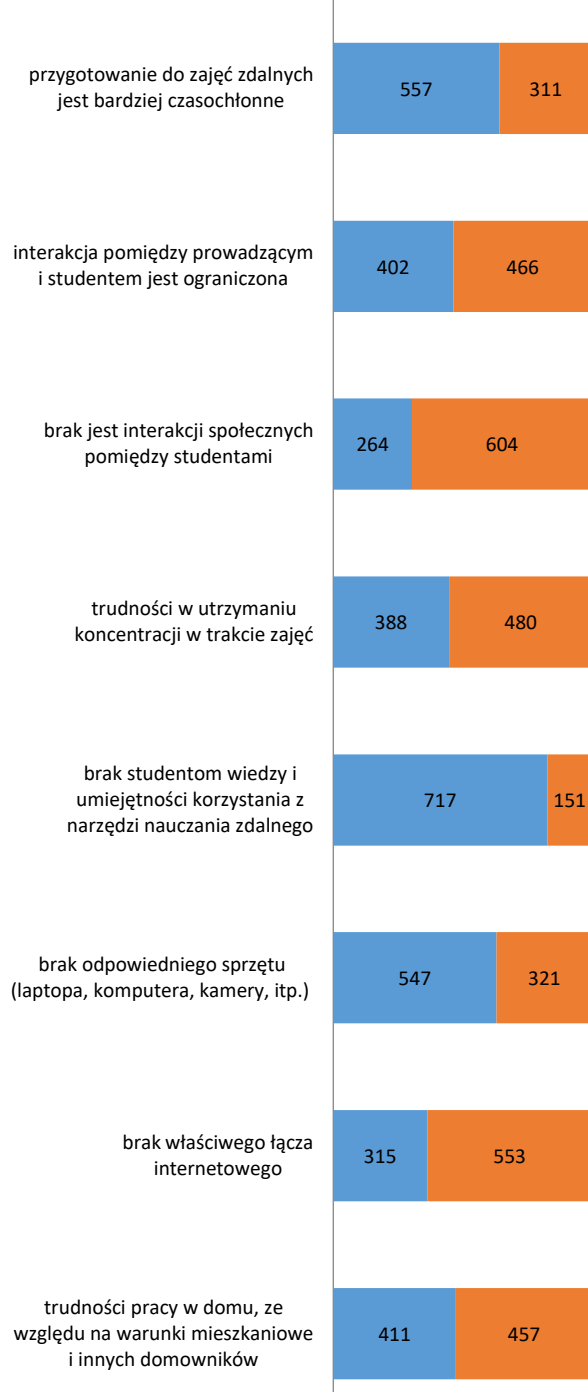
■ nie zgadzam się ■ zgadzam się

Odpowiedzi studentów

Prosimy określić (wybierając: zgadzam się lub: nie zgadzam się), jaki jest Pani / Pana stosunek do NEGATYWNYCH aspektów zdalnego nauczania?

■ nie zgadzam się ■ zgadzam się

Opinie wykładowców

1. Przede wszystkim **brak kontaktów interpersonalnych** (WOZ). Brak więzi grupowych, w ćwiczeniach w mówieniu studenci nie używają kamerek i komunikacja jest upośledzona (WH).
2. **Dolegliwości bólowe spowodowane długotrwałym przebywaniem w pozycji siedzącej** (WOZ). Uciążliwości związane z długotrwałą pracą w wymuszonej pozycji; na bóle pleców narzeka większość wykładowców, z którymi się kontaktuję (WAE).
3. Potrzeba zmiany sposobów weryfikacji efektów kształcenia, **potrzeba reorganizacji sposobu prowadzenia zajęć** w sposób umożliwiający ciągłe aktywizowanie uwagi uczniów (WH).
4. Interakcje międzyludzkie (między wykładowcą, studentami) są, ale jednak bardzo ograniczone, inne niż dotychczas, niewystarczające do zaspakajania potrzeby bycia z człowiekiem (WOZ).
5. **Zatarcie się granicy pomiędzy czasem pracy, a czasem na wypoczynek i życie prywatne**. Dotyczy to nie tylko nauczania, ale również innych obowiązków wykonywanych w ramach świadczenia pracy (WP). Najpoważniejszym negatywnym aspektem jest **trudność oddzielenia życia zawodowego i prywatnego** (WH).
6. Dodatkowe **koszty ponoszone przez pracowników na rzecz pracodawcy: koszty prądu, amortyzacja sprzętu prywatnego używanego do celów służbowych itp.** (WP). Musiałem zainwestować w wynajęcie pomieszczenia do prowadzenia zajęć ze względu na ograniczone warunki mieszkaniowe... Zajęcia muszą prowadzić z prywatnego komputera, co jest nieprofesjonalne. Widać na nim prywatne pliki i projekty. (Nie stać mnie na kupienie osobnego do prowadzenia zajęć na programach graficznych. To koszt około 8000 zł) Musiałem zainwestować w kamerę i zestaw głośników (WS).
7. Nauczanie online nie daje możliwości nauczania przedmiotów praktycznych (WS). W ogóle nie pozwala na realizację wielu warsztatów, czy laboratoriów sprzętowych (WP).
8. **Ogólny spadek poziomu edukacji studenta** (WH). Nauczanie zdalne sprawdza się tylko w przypadku osób, które wiedzą, jakie efekty chcą osiągnąć. Nie w przypadku np. studentów lat początkowych, którzy dopiero szukają drogi (WS).
9. **Ograniczona możliwość kontroli samodzielności studentów podczas wykonywania zadań i testów** (WMP). Nie mam pewności, czy student rzeczywiście jest po drugiej stronie ekranu („zepsuła mi się kamera...”, „coś nie działa...”), testowanie online - zdarza się, że za studenta na jego konto loguje się inna osoba i wypełnia test, który wychodzi bardzo dobrze (WOZ).
10. Studenci przekraczali granice przyzwoitości i swobody i np. logowali się do zajęć z pracy (w trakcie zajęć mówili, że muszą już opuścić zajęcia, bo mają coś do zrobienia w pracy), z kolejki do lekarza, prowadząc auto - i oczekiwali, że będą mieć zaliczoną obecność (WOZ). **Studenci uczestniczyli w zajęciach w różnych miejscach przebywania, nie zawsze w domu, co powodowało trudności zwłaszcza na ćwiczeniach** (WAE).

Opinie studentów

1. Ciężko by wszystkie wymieniść, ale **najgorszy negatywny aspekt jest taki, że ludziom psychika siada od siedzenia w domu**. (WH) Negatywny wpływ (zajęć online) na samopoczucie przez brak kontaktu "na żywo"... brak pewnego "odcięcia" od uczelni (koniec zajęć! = koniec pracy nad materiałem, i nie mówię o pracach domowych/projektach etc.). (WP)... **Zmniejszona motywacja do nauki** związana z częstym pozostawianiem w domu, przekładanie nauki na później jeszcze w większym stopniu niż przy nauczaniu stacjonarnym. (WP)... **Rozleniwienie i wprowadzanie złych nawyków życiowych** np. budzenie się na zajęcia równo z czasem, bez ogarnięcia się i leżenie w łóżku. (WS)
2. Cały **dzień spędzony przed ekranem** (związany z tym ból głowy, dekoncentracja i ograniczona aktywność fizyczna). (WH)... Brak odpowiedniego stanowiska do siedzenia, niemalże cały dzień przed laptopem, pojawiające się **problemy zdrowotne** - bóle pleców, kręgosłupa, pogarszający się wzrok spowodowany nadmiernym spoglądaniem w ekran monitora. (WH)
3. **Brak kontaktu z drugim człowiekiem**, brak zwykłej rozmowy na przerwie między studentami.

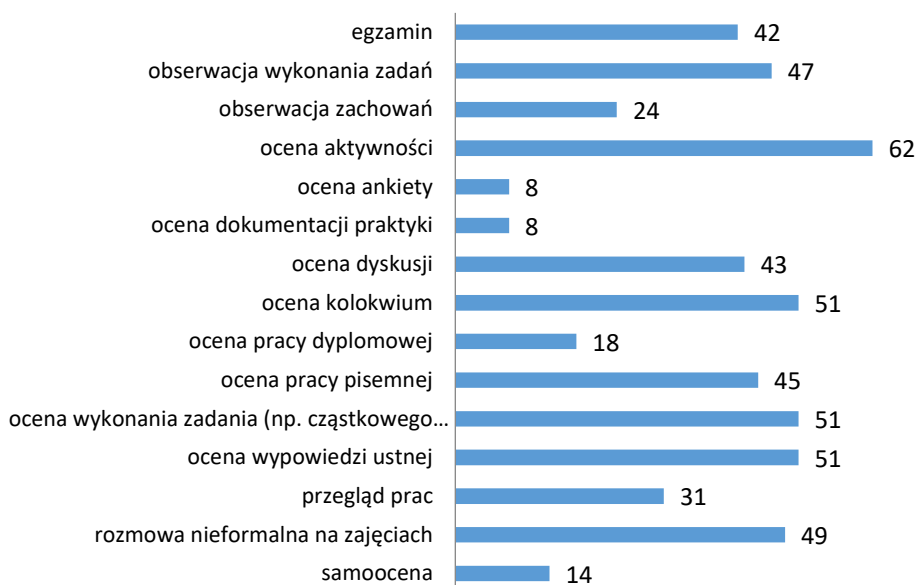
Niemожność poznania nowych osób. (WH)... **Brak koncentracji, utrudniony kontakt w dyskusji, brak możliwości wymiany poglądów** (nie każdy wypowiada się chętnie online). (WAE)... Rzeczywiście interakcje między studentem i wykładowcą są utrudnione/inne ze względu na sposób nauki (zdalny), ale pomimo to udało się je nawiązać na tyle, na ile było to możliwe. (WAE)

4. Wbrew pozorom udzielanie się w trakcie zajęć i aktywne w nich uczestniczenie jest dużo bardziej stresujące. Wiele osób z mojego otoczenia (studentów) twierdzi, iż taki tryb nauczania jest powodem, wcześniej nie występującego **lęku przed wypowiedzią publiczną**. (WH)
5. Największym problemem jest dla mnie **słabe połączenie internetowe**, przez co nie zawsze byłam sprawiedliwie oceniana. (WAE)... Głównym aspektem negatywnego nauczania jest możliwość problemów sieciowych, co nie zależy zawsze od naszej woli. (WH)... Często **brak Internetu**, nie każdy nauczyciel jest wyrozumiały. (WH)
6. Niektórzy wykładowcy **każą nam włączyć kamery podczas wykładów**, żeby tylko nas widzieć. Nie widzimy w tym sensu ani potrzeby, a **to tylko przeciąża sieć**. Na ćwiczeniach jest to zrozumiałe. Na wykładach zaś? (WH)
7. **Jeśli chodzi o korzystanie z narzędzi nauczania zdalnego, to bardziej wykładowcy sobie z tym nie radzili ;)**. (WP)... Jedynym negatywnym aspektem jest **brak przygotowania niektórych pracowników uczelni do nauki zdalnej i dającą się we znaki ich nieumiejętność posługiwania się programami komputerowymi**, urządzeniami elektronicznymi, niewykorzystany potencjał e-learningowy; może nie na wydziale politechnicznym ale dochodziły do mnie głosy od studentów. (WP)
8. **Nie wszyscy wykładowcy poczuli się do obowiązku prowadzenia zajęć zdalnych**. (WOZ)
9. **Nie widzę negatywnych aspektów nauczania zdalnego. Każdy kto chce się czegoś nauczyć wyciągnie dokładnie taką samą wiedzę, jak by uczestniczył w zajęciach stacjonarnych**. Ja jestem bardzo zadowolona. (WOZ)... W moim odczuciu nie ma żadnych negatywnych aspektów nauczania zdalnego. (WAE)

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W ZDALNYM NAUCZANIU - WYKŁADOWCY

Odpowiedzi wykładowców

Prosimy o wskazanie, które z przedstawionych poniżej metod weryfikacji efektów uczenia się są adekwatne do zdalnego nauczania i zostały przez Panią / Pana wykorzystane

Wykładowcy

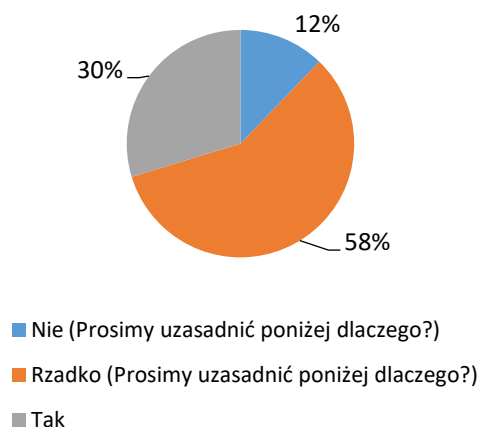
Inne zastosowane metody weryfikacji efektów uczenia się

1. **Postęp prac dyplomowych** - licencjackich oceniałam jak w ubiegłych latach na bieżąco w korespondencji online.
2. Wskazane błędy w zadaniu student notował, poprawiał i przedstawiał poprawione zadanie podczas kolejnych zajęć.
3. Weryfikacja odbywała się w sposób tradycyjny (Fizjoterapia).

INFORMACJE TECHNICZNE – WŁĄCZONA KAMERA W TRAKCIE ZAJĘĆ

Odpowiedzi studentów

Czy w trakcie zajęć miała Pani / miał Pan włączoną kamerę?

Opinie studentów

Studenci udzielili 473 komentarzy. Poniżej wypowiedzi uogólnione (kursywa), a po nich kilka przykładowych komentarzy.

1. *(rzadko, nie) Nie było wymagane, nie wszyscy wykładowcy wymagali.*
 2. *(rzadko) Kamera była włączana podczas sprawdzania obecności.*
 3. *(rzadko) Ze względu na słabe łącze włączanie powodowało spadek jakości dźwięku, a w przypadku przestarzałego sprzętu nawet zawieszanie się aplikacji.*
 4. *(rzadko) Było to bardzo stresujące, zajęcia z włączoną kamerką są krępujące.*
 5. *(rzadko) Używanie mikrofonu jest wystarczającym środkiem komunikacji.*
 6. *(nie) Brak kamerki w komputerze.*
-
1. (rzadko) Kamerę włączałam tylko w sytuacjach, gdy sama przedstawiałam coś na ćwiczeniach/zaliczenie. W innych przypadkach nie było takiej potrzeby, bez kamery czułam się swobodniej, pewniej, łatwiej mi było się skoncentrować. (WH)
 2. (rzadko) Wtedy, gdy poprosił o to wykładowca. Aczkolwiek używanie kamery rozprasza, ciężko się

skupić. (WMP)

3. (rzadko) Włączenie kamery w trakcie zajęć jest pewnego rodzaju dyskomfortem, gdyż może nas obserwować kilka osób w tym samym czasie (w trakcie zajęć w sali problem ten się nie pojawia), włączenie kamery oraz oglądanie innych uczestników w trakcie zajęć wiąże się również z obniżeniem koncentracji. (WH)
4. (rzadko) Nie każde zajęcia wymagają udostępniania kamery (na wykładach jest ona raczej zbędna), która także bardzo pogarsza jakość połączenia przez aplikację (obraz się zacina, dźwięk jest gorszy i także się przycina). Regularnie wykorzystywany jest mikrofon, który w większości przypadków jest wystarczającym źródłem komunikacji. (WAE)
5. (nie) Nie było to wymagane, ponadto mam problem z kamerką w laptopie. (WAE)
6. (nie) Nie włączam kamerki, ponieważ nie mam takiej możliwości. Mieszkam w kawalerce (jeden pokój) ze swoim chłopakiem i psem. Chłopak również pracuje zdalnie, więc siedzimy obok siebie. Nie mam możliwości pokazania się na kamerce, bo musiałabym pokazać również swoją przestrzeń prywatną. Uważam, że kamerki nie są konieczne do prowadzenia zajęć. Brak kamer sprawia, że student jest mniej zestresowany. (WH)
7. (nie) Nie było to wymagane od prowadzących zajęcia. Osobiście uważam, że nie są one konieczne, ponieważ mogą stresować i rozpraszać. Zdarza się, że ktoś w domu musi wejść i przekazać nam ważną informację, nie byłoby to do końca możliwe. (WP)

ZAJĘCIA ZDANE – UWAGI NA PRZYSZŁOŚĆ

Opinie wykładowców

CZY W PRZYSZŁOŚCI **CHCIAŁABY PANI /CHCIAŁBY PAN PROWADZIĆ** NIEKTÓRE ZAJĘCIA LUB ICH CZĘŚĆ W SPOSÓB ZDALNY?

1. Tak... Zdecydowanie tak... Oczywiście jak najbardziej... **Wykłady i teoretyczną część ćwiczeń...** Wykłady / teoria... Wykłady i **seminaria, również konsultacje, np. dyplomantów...** Tak, chciałabym niektóre kursy prowadzić zdalnie, np. wykłady lub seminaria dyplomowe. (WOZ, WAE, WH)
2. Tak, ćwiczenia... **Ćwiczenia laboratoryjne i projekty niewymagające specjalistycznej aparatury laboratoryjnej dostępnej tylko na uczelni.** (WP)
3. Wykłady powinny pozostać w trybie zdalnym. Studenci mogą uczestniczyć w wykładzie w dowolnym miejscu, wszystkie materiały zaprezentowane podczas zajęć są od razu publikowane. **Wykład jest zdecydowanie bardziej "czytelny" online niż na rzutniku w sali.**
4. Część ćwiczeń laboratoryjnych mogłaby pozostać w trybie hybrydowym. Czasami niezbędne jest wykorzystanie sprzętu znajdującego się na uczelni.
5. Zdecydowanie jestem za tym, by zajęcia ze studentami były realizowane w trybie bezpośrednim (tradycyjnym). **Zajęcia w trybie on-line, w mojej ocenie, mogą jedynie co najwyżej, uzupełniać zajęcia prowadzone w bezpośrednim kontakcie ze studentami. Egzaminy i kolokwia zaliczeniowe powinny odbywać się wyłącznie w trybie bezpośrednim.** Tryb on-line w tym względzie jest, w mojej ocenie, absolutnie nie do zaakceptowania. Jest wręcz demoralizujący, bowiem stwarza zbyt duże pole do nieuczciwych i nieetycznych zachowań zdających w trybie online egzaminy i kolokwia zaliczeniowe.
6. Zdecydowanie preferuję pracę w bezpośrednim kontakcie ze studentami. **Uważam jednak, że wykłady prowadzone zdalnie, poparte ćwiczeniami prowadzonymi w sposób tradycyjny sprawdzają się doskonale. Rozwiązałyby to problemy z rezerwacją sal wykładowych dla dużych grup studenckich.**
7. Tak, jeśli dostanę zwrot kosztów lub dodatek za najem pomieszczenia, zakup komputera i kamery do pracy zdalnej.
8. Na razie, nie wiem.

DJK: Dydaktycy wyrażają generalnie podobne zdanie na temat zajęć zdalnych. Są one przydatne, a wręcz niezbędne w sytuacji pandemii, ale w normalnych warunkach nie mogą zastąpić na dłuższą metę zajęć w trybie tradycyjnym.

CZY W PRZYSZŁOŚCI **NIE CHCIAŁABY PANI /CHCIAŁBY PAN PROWADZIĆ** NIEKTÓRYCH ZAJĘĆ W SPOSÓB ZDALNY?

1. (Nie chciałym) **Ćwiczenia, które wymagają wykorzystania przyrządów, aparatury itp.** (WOZ). Zajęcia laboratoryjne uczące obsługi aparatury. (WP) Biorąc pod uwagę, że obecnie prowadzę zajęcia typowo praktycznie, nie chciałym. (WOZ) **Laboratoriów.** (WP) **Kolokwiów, egzaminów.** (WOZ)
2. Tak, np. sprawności mówienia, która wymaga kompetencji komunikacyjnych wykraczających poza komunikację werbalną (mowa ciała, umiejętność reagowania niewerbalnego etc.). (WH) **Zajęcia z konwersacji zdecydowanie lepiej prowadzi się stacjonarnie.** (WH) **Ćwiczenia praktyczne wymagają ciągłej kontroli i interakcji ze studentem.** (WH) Nie, charakter moich zajęć wymaga bezpośredniego kontaktu. (WS)
3. **Zdecydowana większość zajęć powinna być prowadzona stacjonarnie!** (WAE)
4. **Zajęcia w trybie on-line mają sens, tylko wówczas, gdy uczestnikom takich zajęć wydawane jest co najwyżej świadectwo ich ukończenia, a nie dyplom uczelni wyższej, tzn. dyplom inżyniera, licencjata, czy magistra.** (WP)
5. Nie, nie chciałym prowadzić zajęć zdalnie. (*Kilka wypowiedzi*)

Opinie studentów

CZY W PRZYSZŁOŚCI CHCIAŁABY PANI /CHCIAŁBY PAN, ŻEBY NIEKTÓRE ZAJĘCIA **BYŁY PROWADZONE ZDALNIE?**

Wypowiedziało się 681 studentów. Poniżej wypowiedzi uogólnione (kursywa), a po nich kilka przykładowych komentarzy.

1. *Tak, wymienione zostały różne zajęcia (w zależności od kierunku studiów).*
2. *Tak, wykłady (mogą być wykłady) lub zdecydowana większość zajęć.*
3. *Niektóre zajęcia powinny być prowadzone zdalnie, a nie stacjonarnie – te w których dobrze jest, jeśli wykładowca i inni studenci mają swobodny wgląd w swoje monitory (np. niektóre laboratoria w WP).*
1. Tak, jednakże oczekiwałabym większej staranności i precyzji w prowadzeniu zajęć, oraz szczegółowego omówienia trudnych zagadnień. (WAE)
2. Zajęcia takie jak **wykłady i zajęcia, które nie wymagają bezpośredniej interakcji z prowadzącym mogłyby pozostać w formie zdalnej.** (WH)
3. **Wykłady mogłyby być prowadzone zdalnie, ponieważ są one zdecydowanie bardziej nastawione na komunikację jednostronną, a jednocześnie powstaje możliwość robienia notatek na komputerze...** Co do kwestii prezentacji udostępnianych poprzez MS Teams, zdarzają się problemy z ich wyświetlaniem, ich odczytywanie może być też niewygodne, jeżeli student słucha wykładu na smartfonie. (WAE)
4. Zdecydowanie część zajęć powinna być prowadzona zdalnie. Takie zajęcia jak **wykłady czy przedmioty związane z samą teorią powinny być prowadzone zdalnie** lub pozwolić studentom na zdecydowanie, w jakiej formie powinny się odbywać na zasadzie głosowania lub powinien to być wybór prowadzącego zajęcia, w jakiej formie chce je prowadzić. **Wszelkie zajęcia praktyczne związane z pracą na komputerze jak programowanie lub korzystanie z różnego rodzaju oprogramowania mogą bez przeszkód być realizowane zdalnie.** (WP)... Zajęcia z programowania

nawet powinny być prowadzone zdalnie jest to dużo lepszy sposób niż kontaktowa nauka, wykładowca ma możliwość udostępnienia ekranu opisanie kodu linijkę po linijce napisania go przy nas nie ma tego problemu, że ktoś siedzi bliżej ktoś dalej coś zasłania, w dodatku każdy student może udostępnić swój ekran w przypadku jakiegoś problemu. (WP)

5. Tak, wszystkie, ponieważ nie wpływa to na poziom nauczania. Nie ma różnicy, czy zajęcia odbywają się na Uczelni, czy online. **Nauczanie zdalne jest wygodniejsze.** (WAE)
6. Zdecydowanie zdalnie, jest to innowacja na miarę XXI wieku. (WAE)

CZY W PRZYSZŁOŚCI CHCIAŁABY PANI /CHCIAŁBY PAN, ŻEBY NIEKTÓRE ZAJĘCIA **NIE BYŁY PROWADZONE ZDALNIE?**

Wypowiedziało się 532 studentów. Poniżej wypowiedzi uogólnione (kursywa), a po nich kilka przykładowych komentarzy.

1. *Wymieniano różne konkretne zajęcia, które nie powinny być prowadzone zdalnie (zależy to od kierunku studiów).*
2. *Zajęcia praktyczne powinny odbywać się stacjonarnie, aby studenci mieli możliwość uzyskania praktycznej wiedzy. Zdalnie nie powinny być prowadzone wszelkie seminaria dyplomowe oraz takie zajęcia praktyczne, jak np. ćwiczenia, laboratoria wymagające obecności i nadzoru prowadzącego oraz specjalistycznego sprzętu, ćwiczenia obliczeniowe itp.*
3. *Pojawiły się propozycje, by konkretne dni były dedykowane zajęciom stacjonarnym, z kolei inne dni zajęciom zdalnym. Nie powinno się łączyć w rozkładach zajęć w jednym dniu obu form zajęć (zajęcia hybrydowe), a jeśli już trzeba, to należy zaplanować odpowiednio dużo czasu na dojazd studentów do Uczelni!*
4. *Podkreślano, iż nie powinno się na razie rezygnować z zajęć zdalnych z powodu pandemii.*

1. Uważam, że to bardzo dobry pomysł, żeby wykłady były prowadzone w formie zdalnej. Po pierwsze, profesorowie zapewniają nam wtedy materiały do nauki, dzięki czemu jestem bardziej spokojna o zdanie egzaminu na sesji. Mogę szybciej prowadzić notatki z wykładów w takiej formie oraz czuję się niekiedy bardzo komfortowo. (WH)
2. (Nie powinny się odbywać zdalnie) **Ćwiczenia szczególnie te, w trakcie których są prowadzone obliczenia.** Dużo więcej się wyniesie, jak się jest przy tablicy i widać każde obliczenie niż przed komputerem i tylko słyszymy obliczenia, jedni zdążą zapisać poprawnie te obliczenia inni nie. (WAE)... **Chciałabym, aby zdalnie nie były przeprowadzane zajęcia, które wymagają napisania wzorów, wykonywania obliczeń oraz doświadczeń** (ćwiczenia, laboratorium). (WMP)...
(DJK, Znalazła się jednak wypowiedź diametralnie odmienna) Przykładowymi zajęciami, które moim zdaniem powinny być w trybie zdalnym to wszystkie zajęcia związane z matematyką i obliczeniami. Posiadanie pomocy technologicznych podczas tych zajęć bardzo ułatwia naukę. (WAE)
3. Jestem osobą dojeżdżającą spoza Tarnowa. Bardziej odpowiadają mi zajęcia w formie zdalnej, dlatego, że jeśli byłyby one w formie hybrydowej ciężko byłoby mi pogodzić dojazd na zajęcia stacjonarne z zajęciami online. (WH)
4. **Jeśli miałby wejść system na zasadzie trochę zajęć na uczelni, a trochę zdalnie to przede wszystkim trzeba zwrócić uwagę na czas, jaki student musi poświęcić na dotarcie na uczelnię** (uwzględniając jego mobilność - w przypadku lokalnych przewoźników bywa różnie z kursami). (WAE)
5. Raczej nie, ponieważ sytuacja z Covid-19 nie jest jeszcze na tyle pewna. Również jesteśmy zawodem, który ma bardzo duży kontakt z osobami chorymi na Covid-19. (WOZ)
6. **Uważam, że wszystkie ćwiczenia oraz laboratoria powinny być prowadzone w formie stacjonarnej, a nie zdalnej.** (WP)

DJK: W przedstawionych komentarzach (tabela chciałbym versus nie chciałbym, żeby niektóre zajęcia były prowadzone w sposób zdalny) daje się zauważyć dużą rozbieżność w niektórych

opiniach studentów. Jest to warunkowane w głównej mierze specyfiką kierunku studiów, a w związku z tym wysokim poziomem subiektywności wypowiedzi poszczególnych studentów.

3. DODATKOWY KOMENTARZ LUB SUGESTIE, JAK USPRAWNIĆ NAUCZANIE ZDALNE PROWADZONE W PWSZ W TARNOWIE

Opinie wykładowców

Temat	Sugestia
System kontrolny, rozliczanie godzin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Należałoby stworzyć jednolity system weryfikacji terminowej realizacji zajęć w trybie zdalnym (logi z wideokonferencji podczas zajęć, archiwizacja plików przesyłanych pomiędzy studentami i prowadzącymi zajęcia itp.), aby usprawnić rozliczenia przepracowanych godzin dydaktycznych na koniec semestru. 2. Konieczna jest wewnętrzna kontrola realizacji zajęć - czy wszyscy nauczyciele w pełni wypełniają swoje obowiązki.
Kamery, mikrofony.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzić dla studentów obowiązek włączania kamery przynajmniej podczas zabierania głosu podczas zajęć. Mimika twarzy, kontakt wzrokowy są niezwykle ważnym elementem każdej interakcji. 2. Obowiązek interakcji dla studentów z kamerą i mikrofonem w czasie zajęć on-line. 3. Dobrze byłoby wprowadzić ogólnouczelniane wymogi dotyczące włączania/wyłączania kamer podczas zajęć oraz ustalić wymagania sprzętowe dla uczestników (nie każdy ma sprawny mikrofon, co jest sporą przeszkodą na zajęciach językowych).
Wsparcie w zakresie sprzętu i oprogramowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doposażenie studentów w lepszej jakości sprzęt (na stałe lub przez wypożyczanie) ... Wszyscy studenci muszą mieć zapewnione kamery internetowe dobrej jakości. 2. Niektórzy studenci nie dysponują koniecznym sprzętem do pracy zdalnej, np. mam w grupie braci bliźniaków, którzy mają jeszcze siostrę. W domu jest jeden laptop, więc tylko jedna osoba może na nim pracować. Pozostają tylko telefony, które ograniczają możliwości pracy zdalnej. W takich sytuacjach uczelnia powinna umożliwić pracę z wykorzystaniem uczelnianych komputerów.... Umożliwić studentom wypożyczenie sprzętu w razie problemów technicznych oraz bezpłatnego dostępu do programów, które są w wersji pełnej a nie okrojonej do bardzo podstawowych opcji. 3. ... Znając sytuację koleżanek i kolegów na uczelni uważam, że należałoby pomyśleć o zabezpieczeniu możliwości wypożyczenia sprzętu typu rozsądnej jakości tablet do prowadzenia zajęć dla osób, które nie mogą zorganizować go we własnym zakresie. Wydaje się, że jest to wykonalne, biorąc pod uwagę istniejące programy ministerialne, wspierające pracę zdalną na uczelni... Zakup tabletów graficznych z możliwością wypożyczenia zarówno prowadzącym zajęcia jak i studentom. 4. Studio do nagrywania wykładów itp. Zaopatrzenie wykładowców w odpowiedni sprzęt i zaplecze w pracowniach

	<p>i laboratoriach. Dodatkowe pieniądze za przygotowanie zajęć on-line. Zabezpieczenie praw autorskich dla wykładowców...</p> <p>5. Zakupienie pełnej licencji MS Office tak, aby studenci mogli przez okres studiów pracować z wykorzystaniem wszystkich możliwości oprogramowania (Excel, Word, PowerPoint).</p>
Szkolenia pracowników	<p>1. Systematyczne szkolenie pracowników w zakresie zdalnego prowadzenia zajęć. (<i>kilka sugestii o potrzebie prowadzenia szkoleń dla pracowników</i>)</p> <p>2. Dla niektórych pracowników jest potrzeba organizowania szkoleń, aby umiejętności nauczania zdalnego były wyższe. Dziękuję za dotychczasowe szkolenia!!!</p> <p>3. Szkolenia pedagogiczne i psychologiczne mające na celu dostosowanie metod nauczania (i weryfikacji wiedzy) w obecnej sytuacji.</p>
Rezygnowanie z zajęć zdalnych / dopuszczenie tylko niektórych zajęć zdalnych	<p>1. Rezygnować stopniowo z nauczania zdalnego, bo marnują się puste sale do zajęć, a poziom wyedukowania studenta spada gwałtownie. Poza tym student w domu dziczeje.</p> <p>2. Jestem zwolennikiem zajęć ze studentami w formie stacjonarnej, tym bardziej, gdy rodzaj zajęć tego wymaga. Wykłady mogą zostać w formie zdalnej, choć to też nie pozwala do końca na prawidłowe relacje interpersonalne i kontakt podczas zajęć</p>
Pochwały pod adresem Działu Obsługi Informatycznej	<p>1. Pomoc Działu Informatycznego w sytuacji problemowej działu bez zarzutu. Pracownicy są kompetentni, bardzo życzliwi, znają odpowiedzi na wszystkie zadawane pytania, nie znam osoby, która odeszłaby bez pomocy.</p> <p>2. Pomoc ze strony działu informatycznego jest bez zarzutu, to raczej forma nauczania nie pasuje do fizjoterapii.</p>

Opinie studentów

Wypowiedziało się 237 studentów. Kursywą uogólnienie sporządzone przez Dział Jakości Kształcenia. Wyodrębniono aspekty podobne do wskazanych przez wykładowców.

W wypowiedziach studentów pojawiły się ponownie zagadnienia i tematy, co do których zabierali głos w poprzednich punktach ankiety.

Temat	Sugestia
Rozkłady zajęć	<p>1. <i>(DJK) Bardzo wiele wypowiedzi nt. konieczności lepszego planowania rozkładów zajęć. Unikanie zajęć trwających przez cały dzień, maksymalne ich koncentrowanie. Nie powinno być zajęć odbywających się nieprzerwanie przez 9/10 godzin lub realizowanych do godziny 20.</i></p> <p>2. Myślę, że zdecydowanie ułatwiłoby zdalne nauczanie lepsza organizacja oraz rozplanowanie zajęć tak, aby plan nie był rozbity na cały dzień, aby każdy student mógł spokojnie poświęcić czas na studia oraz na indywidualne sprawy prywatne. (WH)</p> <p>3. Wprowadzenie zdalnych wykładów w jednej połowie tygodnia, w drugiej połowie tygodnia ćwiczenia w trybie stacjonarnym, np. w nadchodzącym semestrze letnim. (WAE)</p> <p>4. Na pewno powinno być więcej przerw lub mniej zajęć online jednego dnia, gdyż zdarzały się takie dni, że siadając na komputer o godz. 9:00</p>

	<p>kończyliśmy o 19:30, przez co byliśmy fizycznie, ale również psychicznie zmęczeni, a kolejnego dnia już musieliśmy jechać na uczelnię. Powinno również być więcej czasu na dojazd, jeżeli zaraz po zajęciach online są zajęcia stacjonarne, gdyż wielu osobom sam dojazd zajmuje czasami więcej niż godzinę. Nie mniej jednak, myślę, że zajęcia online na naszej uczelni spełniły wiele oczekiwań. (WOZ)</p>
Kamery, mikrofony	<ol style="list-style-type: none"> 1. (DJK) <i>Bardzo zróżnicowane wypowiedzi w formie postulatów, od niewymagania włączania kamerki, do konieczności ich włączania przynajmniej w ograniczonym zakresie czasowym.</i> 2. Wymagać włączania kamerki na określony czas przez wszystkich uczestników. Ważny jest krótki kontakt wzrokowy. (WH) 3. Włączone kamery zarówno u prowadzącego, jak i studentów - świadczą o kulturze osobistej i poważnym podejściu do nauczania. Przy większej liczbie studentów pewnie technicznie niewykonalne. (WH) 4. Wykładowcy powinni udostępniać prezentowane pliki i unikać tylko i wyłącznie "słuchowisk" (brak prezentacji, brak włączonej kamerki). (WAE)
E-indeks (wirtualny dziekanat itp.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. (DJK) <i>Postulat utworzenia e-indeksu (lub dziennika elektronicznego), jako bardzo pomocnego rozwiązania zarówno dla nauczycieli, jak i studentów.</i> 2. Indeksy papierowe to średniowiecze. Szczególnie w czasach pandemii jest to absurd. Spotkania każdy z każdym o jakiś podpis... Dramat. (WH) 3. Bardzo dobrym pomysłem byłoby utworzenie e-indeksu, gdyż byłoby to łatwiejsze rozwiązanie dla wykładowców jak i studentów. (WH)
Szkolenia dydaktyków. Wsparcie w zakresie sprzętu i oprogramowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. (DJK) <i>Studenci często łączyli zagadnienia szkoleń w obsłudze programów ze wsparciem Uczelni w zakresie sprzętu i oprogramowania.</i> 2. (DJK) <i>Postulat przeprowadzenia bardziej intensywnych szkoleń dla nauczycieli, aby dobrze znali funkcje używanych programów, a także potrafili urozmaicać zajęcia, żeby nie były zbyt monotonne (często tak jest) np. przez zakup odpowiednich narzędzi dla nauczycieli (sprzęt służbowy).</i> 3. Powinny zostać przeprowadzone szkolenia dla kadry dydaktycznej, gdyż nie wszyscy prowadzący zajęcia dają sobie radę z niektórymi aspektami pracy zdalnej, np. z udostępnianiem materiałów dla studentów. (WMP) 4. Proponuję sprawdzanie dostępności sprzętu i Internetu wśród studentów i dofinansowanie dla tych studentów, którym rodziny nie są w stanie zapewnić odpowiednich warunków do nauczania zdalnego. (WMP) 5. Zarówno studentom jak i wykładowcom potrzebna jest większa wiedza na temat rozwiązywania niektórych usterek i problemów na platformach, których używa się podczas nauczania zdalnego. Uważam, że potrzebna jest również świadomość, że podczas takowego trybu zajęć czasami występują problemy z łączem internetowym oraz sprzętem - przez co niektórzy mogą mieć problem ze zdaniem egzaminu i uczestniczeniem w zajęciach. (WH)

	<p>6. Proponuję szkolenie starszych wykładowców w obsłudze programów. Dużym ułatwieniem w przeprowadzaniu zdalnie zajęć obliczeniowych jest tablet graficzny. Proponuję zakup kilku takich tabletów i udostępnianie ich wykładowcom. (WMP)</p> <p>7. Przede wszystkim, jeśli zajęcia miałyby być kontynuowane w trybie zdalnym, to niezbędnym jest przyuczenie wykładowców do korzystania z platformy MS Teams. Z powodu pewnej niewiedzy ze strony wykładowców cierpimy my, studenci, gdy wymaga się od nas znajomości nieprzerobionego materiału (ponieważ przykładowo wykładowca miał notoryczne problemy). (WH)</p>
<p>Rezygnowanie z zajęć zdalnych / dopuszczenie tylko niektórych zajęć zdalnych</p>	<p>1. <i>(DJK) Sygnalizowane w wypowiedziach do poprzednich pytań ankiety sugestie odstąpienia od zajęć zdalnych, ze względu na ich różne negatywne aspekty, pojawiły się także w tym punkcie ankiety.</i></p> <p>2. Co do nauczania zdalnego nie mam żadnych zastrzeżeń, jednakże brakuje mi kontaktu z innymi ludźmi, czy to ze znajomymi lub prowadzącymi, co wpływa negatywnie na moje zdrowie psychiczne. Chciałbym wrócić do zajęć na uczelni, jeżeli to możliwe. (WAE)</p> <p>3. Wrócić do nauczania stacjonarnego. Nauczanie zdalne jest nieefektywne. (WP)</p> <p>4. Nie da się tego usprawnić. Ten system nauczania jest po prostu upośledzony. Uczelnia powinna się postarać o powrót do stacjonarnego nauczania za wszelką cenę, nauczanie online szkodzi nie tylko uczniom, którym brakuje motywacji, ogólnego zaangażowania, odbija się na ich psychice (na gorsze) ale także uczelni, która traci ogólny poziom. (WH)</p> <p>5. Wróćmy na uczelnię! (WP)</p>
<p>Refleksje ogólne nad zdalnym nauczaniem (versus nauczanie stacjonarne)</p>	<p>1. <i>(DJK) Zauważa się ogólną tendencję bardziej szczegółowych wypowiedzi, gdy studenci odnoszą się negatywnie do zajęć zdalnych i proponują jakieś rozwiązania, niż często bardziej zdawkowych odpowiedzi wyrażających akceptację dalszego nauczania zdalnego. Wiele wypowiedzi w szczegółach odnosi się do problemów konkretnych kierunków; dla ich właściwego zastosowania zostaną przekazane do analizy kierownikom poszczególnych katedr.</i></p> <p>2. Według mnie zajęcia są prowadzone prawidłowo. (WAE)</p> <p>3. Uważam, że nauczanie zdalne na PWSZ jest wystarczająco dobre. (WOZ)</p> <p>4. Moim zdaniem, zajęcia nie powinny odbywać się zdalnie. W obecnej sytuacji, gdy nie ma możliwości prowadzenia zajęć na uczelni, trzeba pogodzić się z faktem nauki online. Jednakże wykładowcy powinni wykazać się większą wyrozumiałością względem studentów, gdyż nie każdy mieszka w miejscu z dobrym zasięgiem wi-fi, bądź nie każdy student posiada swój laptop/komputer (mam na myśli sytuację, gdy w domu jest kilka osób uczących się). (WH)</p> <p>5. Moim zdaniem zdalne nauczanie powinno być wycofane lub ograniczone, na ile jest to możliwe. Podczas zdanego nauczania nie uzyskałem ani nie pogłębiłem żadnej wiedzy. Przynajmniej w przypadku ... (być może i innych kierunków medycznych) nie powinno się prowadzić zajęć w tej formie ze względu na to, ile się</p>

	<p>traci umiejętności i wiedzy, która być może kiedyś zaowocuje tym, że zrobimy kiedyś komuś krzywdę w wyniku swojej niekompetencji. (WOZ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>(DJK) Pojawiły się liczne, krótkie wypowiedzi, bez uzasadnień, akceptujące aktualnie prowadzone zdalne nauczanie.</i> 2. Moim zdaniem wszystko jest tak jak należy... Wszystko jest ok. (WAE) 3. Ciężko o sugestie, jest bardzo dobrze. (WP) 4. Wszystko jest prowadzone dobrze. (WAE)
--	---

4. UWAGI KOŃCOWE

1. **Ogólnie zajęcia zdalne** zarówno w opinii wykładowców, jak i studentów PWSZ w Tarnowie **zostały ocenione na wysokim poziomie** ze znacznym wskazaniem ocen bardzo dobrych i dobrych: wykładowcy – bardzo dobrze (35%), dobrze (56%); studenci – bardzo dobrze (36%), dobrze (48%).
2. Zarówno wykładowcy, jak i studenci potwierdzili, że **zajęcia w większości zostały poprowadzone w całości synchronicznie/wspólnie w tym samym czasie – „na żywo”**: wykładowcy (87%); studenci (78%).
3. **Zajęcia** (tygodniowe, semestralne) **odbyły się zgodnie z zaplanowanym rozkładem**: wykładowcy – zgodnie z rozkładem (94%), częściowo zgodnie z rozkładem (6%); studenci – zgodnie z rozkładem (85%), częściowo zgodnie z rozkładem (15%).
4. **Sposób prowadzenia** zajęć przez wykładowców studenci w znacznym stopniu ocenili pozytywnie: bardzo dobrze (38%), dobrze (46%), dostatecznie (15%).
5. **Najczęściej wykorzystywanymi formami interakcji i aktywizacji studentów w opinii wykładowców były: ćwiczenia online** (41 odpowiedzi), **konsultacje online na żywo** (32 odpowiedzi), **projekty indywidualne i grupowe** (30 odpowiedzi).
Studenci najczęściej wymieniali takie formy jak: **ćwiczenia online** (343 odpowiedzi), **indywidualne prezentacje** (331 odpowiedzi), **różne formy prac pisemnych** (323 odpowiedzi), projekty indywidualne i grupowe (309 odpowiedzi), dyskusje w trakcie zajęć (286 odpowiedzi) oraz konsultacje online na żywo (260 odpowiedzi) i quizy/ testy / ankiety (134 odpowiedzi).
6. W trakcie zajęć zdalnych **wykładowcy najczęściej korzystali z następujących narzędzi i środków dydaktycznych: zajęcia „na żywo”** z wykorzystaniem komunikacji audio/video (84 odpowiedzi), **udostępnianie prezentacji** PowerPoint/PDF lub materiałów dydaktycznych (45 odpowiedzi) oraz **udostępnianie materiałów dydaktycznych** w postaci kursu na platformie e-learningowej (15 odpowiedzi).

Zastosowanie tych samych narzędzi i środków dydaktycznych zostało potwierdzone na podstawie odpowiedzi udzielonych przez studentów: zajęcia „na żywo” z wykorzystaniem komunikacji audio/video (754 odpowiedzi), udostępnianie prezentacji PowerPoint/PDF lub materiałów dydaktycznych (483 odpowiedzi) oraz udostępnianie materiałów dydaktycznych w postaci kursu na platformie e-learningowej (91 odpowiedzi).

7. Uczestnicy badań wyrazili swój **stosunek do pozytywnych aspektów zdalnego nauczania**. **Najczęściej wyróżnione zostały** pozytywne atrybuty jak: **możliwość prowadzenia zajęć /uczestniczenia w zajęciach niezależnie od miejsca przebywania** – wykładowcy (79 odpowiedzi), studenci (791 odpowiedzi); **rozwój kompetencji cyfrowych** – wykładowcy (82 odpowiedzi), studenci (717 odpowiedzi); **elastyczny czas pracy** – wykładowcy (44 odpowiedzi), studenci (658 odpowiedzi) oraz **urozmaicenie zajęć poprzez zastosowanie różnych metod i środków aktywizujących** – wykładowcy (61 odpowiedzi), studenci (614 odpowiedzi). W uzupełnieniu do powyższych danych liczbowych studenci przede wszystkim wskazywali na **brak konieczności dojazdu** na Uczelnię, dzięki czemu mają np. więcej czasu na naukę własną, oszczędzają pieniądze na przejazd, wyżywienie i zakwaterowanie, generalnie oszczędzają czas i mogą nim lepiej gospodarować np. w domu między zajęciami.
8. Wyniki badań pozwoliły również na **określenie negatywnych aspektów zdalnego nauczania**. Wśród negatywnych atrybutów **najczęściej wymieniono: brak interakcji społecznych pomiędzy studentami** – wykładowcy (70 odpowiedzi), studenci (604 odpowiedzi); **integracja pomiędzy prowadzącym i studentami jest ograniczona** – wykładowcy (69 odpowiedzi), studenci (466 odpowiedzi). Wykładowcy podkreślali również, iż **nauczanie zdalne nie daje możliwości pełnej realizacji praktycznych aspektów zajęć** (70 odpowiedzi), natomiast studenci zwracali uwagę na **brak właściwego łącza internetowego** (553 odpowiedzi).
9. W wielu komentarzach zarówno wykładowców, jak i studentów zauważyć można **wyważone stanowisko, a nawet dystans względem zdalnej formy nauczania**. Podkreśla się, iż bezsprzecznie **stacjonarna forma nauczania pozwala lepiej zrealizować założone w programach studiów efekty uczenia się** i powinna ona zostać szybko przywrócona w możliwie pełnym zakresie. Niemniej jednak w szczególnych warunkach epidemii, w jakich obecnie jesteśmy, nauczanie zdalne powiązane ze stacjonarnym stanowi znakomity środek do kontynuowania nauki. W przyszłości **należałoby skorzystać z doświadczeń obecnego czasu** i w większym stopniu wykorzystywać nauczanie zdalne do realizacji programu studiów zgodnie z przepisami prawa, co m.in. da większe możliwości niekonfliktowego planowania rozkładów zajęć (jedna z najczęstszych krytycznych uwag studentów w końcowych sugestiach).
10. Należy podkreślić duże zaangażowanie uczestników badań wyrażone w udzielonych komentarzach dotyczących poszczególnych elementów oceny zajęć zdalnych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie. Wyniki ankiet (wypełnionych

przez wykładowców i studentów całej Uczelni) dały możliwość zebrania informacji liczbowych i opiniotwórczych dotyczących wdrożenia i przebiegu zdalnego nauczania, określenia mocnych i słabych stron realizacji zajęć online, a także przygotowania Uczelni do ewentualnego wykorzystania zdalnego nauczania w przyszłości. Autorzy badań mają również nadzieję, iż wyniki tych badań mogą stanowić **asumpt do podjęcia dyskusji** na temat zasadności i zakresu nauczania zdalnego w szkolnictwie wyższym.

Marzec 2021, Dział Jakości Kształcenia PWSZ w Tarnowie